

**LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN**

Enheten för Miljöskydd
Christer Södereng
08-785 51 45

BESLUT

Datum
2010-03-26

Beteckning
531-2009-87969

Rek + MB
Nacka kommun
Exploateringsenheten
131 81 Nacka

Dispens från förbudet mot markavvattning inom fastigheten Velamsund 18:1 m.fl. , Nacka kommun.

Beslut

Länsstyrelsen meddelar dispens från förbudet mot markavvattning enligt 11 kap 14 § miljöbalken, MB, för åtgärder som planeras inom fastigheterna Velamsund 18:1, 14:1 samt Kummelnäs 1:179 och 1:384.

Villkor för beslut om dispens

Länsstyrelsen föreskriver, med stöd av 16 kap 2 § MB, att följande villkor ska gälla för dispensen.

1. Tillstånd till markavvattning ska inhämtas från Miljödomstolen innan åtgärderna utförs.
2. Åtgärderna ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökningshandlingarna.
3. Nacka kommun ska årligen utföra slätter och föra bort flytblads- och strandnära vegetation i Karbosjön.
4. Stående död ved ska lämnas orörd inom berörda våtmarksområden
5. Liggande död ved ska lämnas kvar inom berörda våtmarksområden

Redogörelse för ärendet

Nacka kommun har den 23 december 2009 inkommit med en begäran om att få dispens från förbudet mot markavvattning åtgärder inom fastigheterna Velamsund 18:1, 14:1 samt Kummelnäs 1:179 och 1:384. Anledningen till begäran är att delar av Vikingshillsvägen och området öster om Karbosjön sedan större delen av 1900-talet haft problem med höga vattenstånd med översvämmade vägsträckor och vatteninträning i hus. Vikingshillsvägen är en bussväg och används för trafikmatning av områden som är under omvandling från fritidsbebyggelse till permanent sådan, vilket kommer att medföra ett utökat nyttjande av vägen. Den flacka lutningen på diken utmed delar av denna väg medför att vattenhastigheten blir för låg och att slam sätter igen diken och trummor. Höga vattenstånd i området riskerar även att underminera vägen. På vissa sträckor finns djupa, branta, diken vars slänter riskerar att rasa och skapa trafikfarliga passager.

Allt dagvatten från Vikingshillsvägen söder om Karbosjön och dagvatten från bebyggelse i avrinningsområdet avleds i dag via ett våtmarksområde öster om Vikingshillsvägen. Våtmarken avvattnas vidare norrut till Karbosjön via ett ut-

BESLUT

Datum
2010-03-26

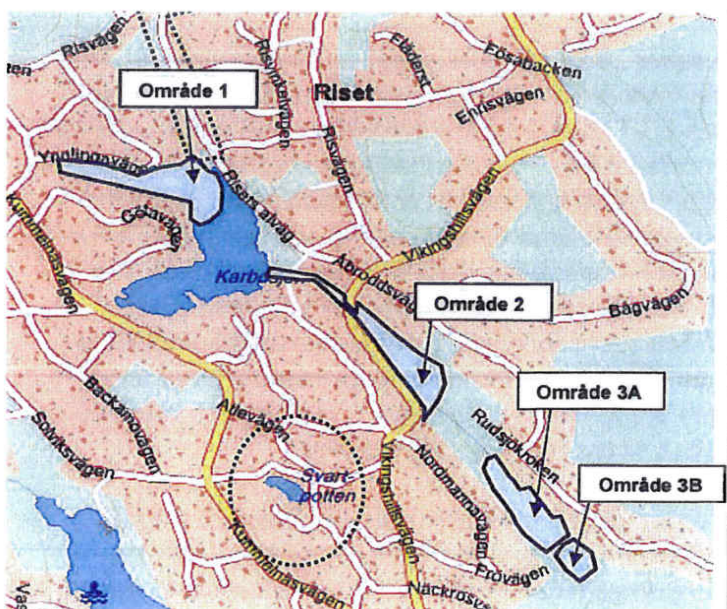
Beteckning
531-2009-87969

loppsdike under Vikingshillsvägen och Karbovägen. Längs Vikingshillsvägen inom bebyggelseområdet planeras dagens diken byggas ut till ett dagvattensystem med en kombination av dräneringsdiken och dagvattenledningar. För att förbättra systemets kapacitet anläggs nya trummor under Vikingshillsvägen och Karbovägen. Vidare planeras våtmarksområdet och diken mellan Karbovägen och Vikingshillsvägen röjas, rensas, breddas och fördjupas för att inte dämning ska uppstå i avrinningssystemet.

Möjligheten att avleda vatten från området utmed Vikingshillsvägen är beroende av att vattennivåerna i Karbosjön sänks. Därför planeras ett nytt horisontellt skibord anläggas vid sjön utlopp med en krön höjd om + 15,15 vilket är 11 cm lägre än nuvarande tröskelhöjd. Dessutom planeras vägtrummor att bytas till större dimension samt att utloppsdikets botten sänks och att diket rensas.

Karbosjön är en grund och näringsrik sjö med höga halter av fosfor och kväve. Tillgången på näring tillsammans med att sjön har ett mycket lågt medeldjup, 1,2 meter, ger ett sjöecosystem med hög primärproduktion. Vattenvegetationen är omfattande och består av arter som exempelvis gul- och vit näckros, gäddnate, vattenaloe samt kransslinga. Sjön har idag problem med kraftig igenväxning och sommartid täcks en stor del av ytan av kraftig växtlighet. På de djupare delarna finns flytbladsvegetation och undervattensvegetation. De mer strandnära områdena är förbuskade med al och sälg tillsammans med jättestarr, kaveldun, ormbunkar m.fl. arter som bildar ett tätt vegetationstäckande av gungflykaraktär. Kontinuerliga skötselåtgärder i form av slåtter utförs i sjön.

Inom Karbosjöns avrinningsområde finns tre sumpskogar, markerade som område 1 till 3 på nedanstående bild.

BESLUT

Datum
2010-03-26

Beteckning
531-2009-87969

Område 1 utgörs av den nordvästra delen av sjön som numera är igenväxt med gungflykaraktär bevuxet med klenta dimensioner av säl, al, björk och videarter. Naturvärdet i området är begränsade. Inga skyddade arter bedöms påverkas av de planerade åtgärderna. Även om regleringen medför att den fria vattenytan försvinner påverkas inte områdets möjligheter att i framtiden bibehålla sin karaktär som sumpskog och på sikt utveckla högre naturvärden.

Område 2 hyser större naturvärde, bland annat genom att utgöra lämplig biotop för mindre hackspett. Naturvärdet utgörs huvudsakligen av grövre björkar, både levande och döda. Regleringen kommer att ha viss påverkan på vattennivån, de fria vattenytorna kommer dock inte att försvinna och åtgärderna kommer inte att påverka trädens möjligheter till överlevnad.

Område 3 är en kärrskog om ca 6 hektar med al och glasbjörk som dominerande inslag. Området ligger högre i terrängen än område 2 och hyser ungefär samma naturvärden. Någon ytvattentransport mellan dessa områden förekommer inte. Område 3 kommer därför inte att påverkas av de planerade åtgärderna.

Länsstyrelsens bedömning

Gällande bestämmelser

Åtgärder som utförs för att avvattna mark när det inte är frågan om avledande av avloppsvatten, eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål, definieras enligt 11 kap 2 § 4p MB som markavvattning.

Enligt förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. råder förbud mot markavvattning i hela Stockholms län. För att få utföra en markavvattningsåtgärd krävs därför att Länsstyrelsen meddelar dispens från förbudet. Därefter ska Länsstyrelsen alternativt Miljödomstolen pröva frågan om tillstånd till åtgärderna. Tillstånd eller dispens får, enligt 16 kap. 2 § MB, förenas med villkor.

Möjligheten att meddela dispens är avsedd att utnyttjas restriktivt. Vid bedömningen ska beaktas att huvudsyftet med bestämmelserna är att kraftigt begränsa eller upphöra med markavvattning i de delar av landet som redan starkt utarmats på våtmarker. Som förutsättning för dispens krävs att det finns särskilda skäl. Av förarbetena till MB framgår att bedömningen om vad som utgör skäl för dispens främst ska ske mot bakgrund av intresset från naturvårdssynpunkt att bevara våtmarker inom området. Som förutsättning för dispens ska gälla att området som berörs av markavvattning i princip saknar betydelse från naturskyddssynpunkt. Dispens bör endast kunna medges då det är frågan om begränsade åtgärder och då naturvärdet inte kommer att försämrats genom åtgärderna.

Angående dispens

Det område inom vilket markavvattningsåtgärder planeras är sedan länge bebyggt

BESLUT

Datum
2010-03-26

Beteckning
531-2009-87969

med fritidshus och som numera permanentas i hög utsträckning. Nacka kommun har för avsikt att detaljplanera området och är i samband med detta tvingade att säkerställa en långsiktig och hållbar hantering av dagvattnet i området. För att lösa de mångåriga problem som varit med höga vattenstånd vill kommunen sänka Karbosjöns nivå med 11 cm samt att rensa, fördjupa och bredda det uppströms liggande dikessystemet. Förutom en direkt påverkan på Karbosjön kommer de planerade åtgärderna att påverka våtmarker inom område 1 vid Karbosjön och område 2 uppströms sjön.

Påverkan på Karbosjön

Karbosjön är idag en grund, näringsrik sjö med stora problem med igenväxning. Enligt underlaget till ansökan kommer den planerade sänkningen av vattennivån att gynna utbredningen av vattenväxter. Sjöns öppna vattenyta kommer att missgynnas och igenväxningen påskyndas. Länsstyrelsen delar denna uppfattning. En sänkning av sjön med 11 cm kommer att medföra att mer av sjöns bottenyta kommer att göras tillgänglig för solljus vilket ger bättre förutsättningar för vegetationen. Samtidigt riskerar minskningen av vattenvolymen att det finns större risk för syrebrist under vinterperioder, vilket frigör fosfor som gynnar tillväxt av biomassa. Igenväxningen kommer därför att ske i snabbare takt än idag. För att hindra en negativ påverkan på sjön genom en snabbare igenväxning av vattenområdet krävs att det utförs årliga skötselåtgärder genom att flytbladsvegetation samt högväxande vegetation slåttras och förs bort från vattenområdet.

Enligt Länsstyrelsen är en förutsättning för att kunna medge dispens från förbudet mot markavvattning att årlig skötsel sker genom att flytbladsvegetation samt vass och annan övervattensvegetation i Karbosjön slåttras och förs bort från vattenområdet. Undervattensvegetation bör dock så långt möjligt sparas.

Påverkan på våtmarksområde 1

En sänkning av vattennivån i Karbosjön medför att också att vattennivån inom område 1 sänks. Konsekvensen av detta är att den fria vattenytan försvinner och att de öppna ytor som finns i större utsträckning kommer att tas i anspråk av högväxande vegetation. Områdets karaktär som sumpskog kommer dock sannolikt att bibehållas. Sökanden har bedömt att konsekvensen för naturmiljön är obetydlig då naturvärdet är begränsat. Länsstyrelsen delar den uppfattningen. Länsstyrelsens bedömning är att det aktuella området i princip saknar betydelse från naturskyddssynpunkt och att naturvärdet inte kommer att påtagligt försämrats av de planerade åtgärderna.

Påverkan på våtmarksområde 2

De naturvärden som finns i våtmarksområde 2 kommer av höga vattennivåer i Karbosjön samt att det befintliga diket utmed Vikingshillsvägen är dåligt underhållet. Naturvärdet i detta område utgörs i dag framför allt av den äldre lövdominerande skogen, vilket utgör en viktig förutsättning för den rödlistade arten mindre hackspett. Genom sänkningen av sjön och övriga markavvattningsåtgärder

kommer vattennivån i diket att sjunka med ca 11 cm. Enligt sökanden kommer det fortsättningsvis att vara ca 20 – 30 cm vatten i diket när vattenståndet i sjön ligger i nivå med den tänkta tröskeln om +15,15. Området kommer att påverkas genom att översvämningar uteblir, vilket enligt Länsstyrelsen bedömning, kan medföra att de björkar som växer i området blir mer livskraftiga och att förekomsten av död ved på sikt minskar. Det kan också innebära att andra trädslag, ex.vis gran ges större möjlighet att etablerar sig i området vilket i så fall är negativt för biotopen. Länsstyrelsen bedömning är dock att det aktuella området även fortsättningsvis kommer att kunna karaktäriseras som sumpskog.

Motiv till dispens

Markavvattning är förbjudet inom hela Stockholms län. För att kunna utföra en sådan åtgärd krävs dispens från förbudet och sedan även tillstånd till åtgärden. För att kunna medge dispens krävs att det finns särskilda skäl. Enligt förarbetena till miljöbalken (Prop. 1997/98:45) ska bedömningen av vad som utgör särskilda skäl göras mot bakgrund av intresset från naturvårdssynpunkt att bevara de återstående våtmarkerna inom området. I den handbok (2209:5) angående markavvattning och rensning som Naturvårdsverket givit ut i augusti 2009 framgår att Länsstyrelsens prövning inte är en förutsättningslös avvägning mellan intresset att bevara våtmarker och det allmänna eller enskilda intresset av att exploatera marken. Genom att det inrättats ett förbud mot markavvattning är en stor del av avvägningen redan gjord. Skyddslagstiftningen innebär att bevarande av våtmarker är det allmänna intresse som har störst tyngd och att andra allmänna intressen får ge vika. I handboken anges det även att det inte kan uteslutas att det i undantagsfall finns situationer med angelägna enskilda eller allmänna intressen som kan innebära särskilda skäl för dispens, men det krävs mycket specifika omständigheter.

Det område som nu är aktuellt för markavvattning är bebyggt med fritidshus på 1920-talet som i hög utsträckning har permanentats. Under mycket lång tid har det varit problem med översvämningar som skadar enskilda intressen genom att vatten tränger in i hus och även allmänna intressen genom att huvudvägen för Vikingshill och Kummelnäs översvämmas vilket skapar trafikfarliga passager och underminering.

Länsstyrelsens bedömning är visserligen att naturvärdet i framför allt Karbosjön kommer att påverkas till det sämre av de planerade åtgärderna men att denna påverkan inte är av den graden att det i detta specifika fallet ska utgöra hinder för en dispens från förbudet mot markavvattning. Detta dock under förutsättning att Nacka kommun utför sådan skötselåtgärder i Karbosjön att sjöns vattenyta hålls öppen.

Länsstyrelsen bedömer med tanke på ovanstående att det finns förutsättning för att meddela dispens från förbudet mot markavvattning.

BESLUT

Datum
2010-03-26

Beteckning
531-2009-87969

Upplysning

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen, Stockholms tingsrätt enligt bilaga.

I handläggningen av detta ärende har deltagit miljöskyddschef Lena Pettersson, beslutande, miljöhandläggaren Mats Nordin, miljöhandläggaren Joakim Pansar samt miljöhandläggaren Christer Södereng, föredragande.

Lena Pettersson

Christer Södereng

Bilaga:

1. Hur man överklagar

Kopia till:

Naturvårdsverket, Valhallavägen 195, 106 48 STOCKHOLM

Ms (LP, CS)

My (JP, KE)

Mn (MN)

Akten